

Облікова картка дисертації (ОКД)

Шифр спецради: ДФ 47.053.360

Відкрита

Вид дисертації: 08

Державний обліковий номер: 0822U100991

Дата реєстрації: 22-11-2022

1. Відомості про здобувача

ПІБ (укр.): Бондарець Марія Анатоліївна

ПІБ (англ.): Bondarets Mariia Anatoliivna

Шифр спеціальності, за якою відбувся захист: 011

Дата захисту: 27-10-2022

На здобуття наукового ступеня: Доктор філософії (д.філ)

Спеціальність за освітою: Початкове навчання

2. Відомості про установу, організацію, у вченій раді якої відбувся захист

Назва організації: Рівненський державний гуманітарний університет

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 25736989

Адреса: вул. Степана Бандери, буд. 12, м. Рівне, Рівненський р-н., Рівненська обл., 33028, Україна

Телефон: 38036634224

E-mail: rectorat@rdgu.uar.net

WWW: <http://www.rshu.edu.ua/>

3. Відомості про організацію, де виконувалася (готувалася) дисертація

Назва організації: Рівненський державний гуманітарний університет

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 25736989

Адреса: вул. Степана Бандери, буд. 12, м. Рівне, Рівненський р-н., Рівненська обл., 33028, Україна

Телефон: 38036634224

E-mail: rectorat@rdgu.uar.net

WWW: <http://www.rshu.edu.ua/>

4. Відомості про організацію, де працює здобувач

Назва організації: Рівненський інститут ВНЗ Відкритого міжнародного університету розвитку людини "Україна"

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 25736759

Адреса: вул. Котляревського, 1В, м. Рівне, Рівненський р-н., Рівненська обл., 33028, Україна

Телефон: 380362638009

E-mail: univer.rv@ukr.net

WWW: <https://rv.uu.edu.ua/>

5. Наукові керівники та консультанти

Наукові керівники

Петренко Оксана Борисівна (д.пед.н., професор, 13.00.01)

6. Офіційні опоненти та рецензенти

Офіційні опоненти

Янченко Тамара Василівна (д. пед. н., професор, 13.00.01)

Коляда Наталія Миколаївна (д.пед.н., професор, 13.00.01)

Рецензенти

Баліка Людмила Миколаївна (к. пед. н., доц., 13.00.01)

Гринькова Надія Михайлівна (к. пед. н., доц., 13.00.07)

7. Підсумки дослідження та кількісні показники

Підсумки дослідження: 22 - Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Кількість сторінок: 287

Кількість додатків: 20

Ілюстрації: 2

Таблиці: 4

Схеми:

Використані першоджерела: 390

Кількість публікацій: 13

Кількість патентів:

Впровадження результатів роботи: 5

Мова документа: Українська

Зв'язок з науковими темами: 0115U000268

8. Індекс УДК тематичних рубрик НТІ

Індекс УДК: 37.02; 371, 37(091), 37 (091)«192/193»

Тематичні рубрики: 14.07, 14.09.03

9. Тема та реферат дисертації

Тема (укр.)

Проблема «морально дефективного дитинства» у педагогічній думці 20-30-х. рр. XX ст.

Тема (англ.)

The problem of morally defective childhood in the pedagogical thought in the '20s and '30s of the XX century

Реферат (укр.)

У дисертації здійснено цілісний аналіз педагогічної думки 20–30-х років XX ст. щодо проблеми «морально дефективного дитинства» як складного соціокультурного й педагогічного феномену, неоднорідного у вимірах й оцінках, задля більш глибокого розуміння загальної картини розвитку освіти й педагогіки досліджуваного періоду в умовах динамічної модернізації сучасної педагогічної науки і практики. Наукова новизна результатів дослідження полягає у тому, що у ньому уперше: Цілісно схарактеризовано українську освітню політику стосовно «морально дефективного дитинства», яка визначалася певними ідейно-політичними й суспільно-економічними умовами й формувалася в складних умовах системної трансформації. Унікальність схарактеризованого періоду полягає в тому, що в цей час в умовах глобальних соціально-економічних і культурних перетворень, наростаючих тенденцій ідеологізації наукового знання в українській психології і педагогіці розвивалися й співіснували оригінальні наукові школи й напрями, у межах яких інтенсивно розроблялися питання «морально дефективного дитинства». З'ясовано, що це період появи нових векторів у соціальній політиці, розширення меж розуміння дитячої «дефективності», появи «нових дефективних дітей і підлітків», об'єднаних у єдину «армію морально дефективних». Це період переходу від благодійної й приватної форм соціального піклування над «дефективними» дітьми до державної системи соціального забезпечення й створення перших інтернатних установ для «морально дефективних» дітей. Схарактеризовано діяльність окремих установ, у яких здійснювалося соціальне виховання «морально дефективних» дітей, як-то: приймальники-ізолятори, колектори, досвідно-педологічні станції, дитячі будинки для нормальних дітей, установи для неповнолітніх правопорушників (основний дитячий будинок, допоміжний будинок, трудова колонія і трудовий будинок для дівчаток), комісії у справах неповнолітніх. Розкрито феномен «морально дефективного дитинства» з урахуванням суспільно-політичних і культурно-освітніх умов досліджуваного періоду. У процесі наукового пошуку уточнено зміст базових понять – «морально дефективне дитинство», «педагогічна думка 20–30-х років XX ст.» та похідних від них. З'ясовано, що у досліджуваній період поняття «морально дефективна дитина» використовували щодо дітей, які страждали порушеннями характеру і емоційно-вольової сфери і які були схильні до агресивної та протиправної поведінки. Морально дефективними дітьми вважали педагогічно запущених, безпритульних і т. п., «вибитих із соціальної колії» дітей. Комплексно й системно досліджено погляди педагогів, психологів, педологів досліджуваного періоду на проблему «морально дефективного дитинства» у контексті діяльності регіональних наукових шкіл і напрямів діяльності педагогічних шкіл. Доведено, що у педагогічній думці 20–30-х рр. XX ст. причини «морально дефективного дитинства» пояснювалися соціально-економічними та культурно-педагогічними умовами, у яких росла дитина. Розкрито специфіку відображення проблеми виховання «морально дефективного дитинства» у публікаціях часописів досліджуваного періоду: відповідно до проблемно-хронологічного виміру проаналізовано 21 часопис, й 134 статті з проблеми «морально дефективного дитинства». Подальшого розвитку в дослідженні набули положення щодо необхідності врахування культурно-історичної зумовленості термінології як складової методологічного апарата історико-педагогічної науки у процесі аналізу й особливо застосування багатьох з них, зокрема поняття «морально дефективне дитинство». Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що фактичний матеріал, який стосується особливостей визначення сутності проблеми «морально дефективного дитинства» як соціокультурного й педагогічного феномену, особливостей дослідження проблеми «морально дефективного дитинства» в педагогічній думці 20–30-х років XX століття можуть бути використані для оновлення змісту навчальних курсів «Історія педагогіки», «Порівняльна педагогіка», «Соціальна робота», «Корекційна педагогіка», які викладаються під час підготовки бакалаврів, магістрів, докторів філософії педагогічних спеціальностей, соціальних працівників й ін.

Реферат (англ.)

The thesis was conducted the integral analysis of pedagogical thought in the '20s and '30s of the XX century toward the problem of “morally defective childhood” as a complicated sociocultural and pedagogical phenomenon, inhomogeneous in measurements and assessments, the purpose of a better understanding of an overall picture development of education and pedagogy of the analyzed period in the conditions of the dynamic modernization of contemporary pedagogical science and practice. The scientific innovation results of the study involve the question, that it is for the first time: The Ukrainian educational policy is comprehensively characterized in relation to “morally defective childhood”, which is determined by particular ideological political, and socially economical terms and was shaped by difficult circumstances and systemic transformation. The uniqueness of the characterized period consists in the fact that during this time in the context of global social economic and cultural transformation, and also is increasing tendencies of the ideologization of scholarly knowledge in Ukrainian psychology and pedagogy were developed and coexisted with original scientific schools and directions, within which intensively were designed

issue of "morally defective childhood". In the paper was clarified, that it is a period of the emergence of new vectors in the social policy, expanding the boundaries of understanding of children's "defectiveness", the appearance of "new defective children and adolescents", united in a single "military of moral defective". This is a period of transfer from charitable and private shapes of social care for "defective" children to the governmental system of social protection and the establishment of the first boarding school for the "morally defective" children. The activity of individual institutions in which the social education of "morally defective" children was done is characterized, such are isolation reception centers, collectors, experiences and pedagogical stations, orphanages for ordinary children, institutions for underage offenders (basis orphanage, auxiliary house, labor colony and labor house for girls), commissions in charge of juvenile. The phenomenon of "morally defective childhood" is uncovered with consideration of the social and political, cultural education terms of the test time. In the process of scientific research was clarified the content basis notions – "morally defective childhood", "pedagogical thoughts of the '20s and '30s of the XX century" and their derivatives. The author determines that in the studied period the notion of "morally defective children" was used with regard to children who suffered from character disorders and emotional volitional sphere, who tend to aggressive and unlawful behavior. Morally defective children were considered pedagogically neglected, homeless, etc, "knocked out from the social track" children. The work comprehensively and systematically were investigated the views of teachers, psychologists, and the pedagogies of the research period on the issue of "morally defective childhood" in the context of the work of the regional scientific school and the directions of the business of the pedagogical schools. In the thesis was proved that in the pedagogical thought of the '20s and '30s of the XX century the cause of the "morally defective childhood" were explained by the social and economic, and cultural pedagogical conditions, in which the child grew up. The peculiarities of the reflection of the challenges of education of "morally defective childhood" in the periodical publications of the studied period were revealed: respectively to the problem chronological measurement, so 21 journals and 134 articles on the problem of "morally defective childhood" were analyzed. The further development in the investigation was acquired provision on the need to account for cultural and historical conditioning of terminology as a component of a methodological device historic pedagogical science in the process of analysis and especially the application of many of them, namely the idea of the "morally defective childhood". The practical significance of the obtained results is that factual material, which concerns specifics of the definition of the essence of the challenges of the "morally defective childhood" as a sociocultural and pedagogical phenomenon, features the study problem of the "morally defective childhood" in the pedagogical thoughts in the '20s and '30s of the XX century can be employed to update the content of the educational courses "History of pedagogics", "Comparative pedagogics", "Social work", "Correctional pedagogics". These courses are taught in the preparation of the bachelors, masters, doctors of the philosophy in pedagogical specialties, social workers, etc.

Голова спеціалізованої вченої ради: Павелків Роман Володимирович (д.психол.н., професор, 19.00.07)

Підпис

Відповідальний за подання документів: Гудовсек Оксана Анатоліївна (Тел.: 0362620356)

Підпис

Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ

Юрченко Т.А.